

DOBROGEA JUNIA

DOBROGEA A DOBROGENILOR

Director: CONSTANTIN N. SARRY

ABONAMENTE:

Pe un an . . . 40 Lei — Pe 6 luni . . . 20 Lei
Anunțuri și Redacție după învoială

ORGAN NATIONAL-DOBROGEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BUCUREȘTI — STR. PATRAȘCU-VODA, No. 4
Manuscrisurile nu se întorc

PENTRU PATRIE

Vitejii Dobrogeni

Tablă-o viață moartă, pricină și-o moarte viață.
I. Helade Rădulescu.

Cu greu îți poate oricine închipui că marele fluviu ce este Dunărea, la îmbucătura lui nu e de cât un mic izvor, făcând sfios de sub stâncile unei păduri, ce-și capătă și ea însemnătatea numai prin aceeași apă, careia îi dă naștere. Și iarăși toată lumea știe că, făcând acea străvezie și îngustă, de răcoala ghețarului și de limpezimea aurorei, cu toate împotririile solului, cu toate zolile și necurațeniile cu care o turbură canalele orășenești, alimentată de guri de aceeași origine pură și sub acțiunea binefăcătoare a luminii celei de sus, transformată în limens puhoi de apă, ajunge să străbată provinciile și țările întregi pentru ca să dea energii și viață la mii și milioane de oameni.

DUMITRU BUJILA

cu toată modestia, dar și cu toată hotărârea, să-și crolască în lume drumul, ce dăce la atențiunea și considerațiunea unei țări. Moartea a venit să-l răpună însă, tocmai când era în plin mers ascendent, tocmai când era mai multă nevoie de asemenea energii și volnți curate și hotărâte.

Dobrogean din tâlpi până în creștet, om întreg la corp și la minte, muncitor și bun prieten și apreciat coleg, învățător mai întâi în satul lui natal — unde a desjăsurat o activitate nepregetată și nelustrată — mai apoi revizor școlar, iar în cele din urmă așezat ca institutor și director de școală la Tulcea, factor cumpănat în frământata mișcare învățătorescă,

patriei ultima și supremă jertfă: ființa-i proprie, atât de scumpă unei familii numeroase și sărace.

Pe mormântul și acestui scump frate de mână, de sacrificii și de speranțe, unul din cei mai vechi și apreciați colaboratori ai acestui ziar, depunem odată cu cele mai bune nădejdi pierdute, lacrimile noastre.

CONST. N. SARRY

Încă un luptător Dobrogean

Intimatul nostru colaborator, d. Floria Grigorescu — fiul bătrânului luptător și distinsului nostru constănțean, Petre Grigorescu — și-a trecut zilele acestea cu succes examenul de licență în drept.

Ceace totuși timp de ani întregi a cerut, idealul pentru care și-a sacrificat momentele cele mai frumoase din viață: învățarea Dobrogei în treapta, ce i se euilase, — și-a înțeles, și înarmat cu vigoarea zăcutoare a tinereții, a prins să strige, arătând relele și sperând numai în îndreptarea care va veni, tot dela cel din generația lui.

Horia P. Grigorescu (H. P. Gr.; Răzvan) cunoscut cetățenilor noștri, este admirat pretutindeni pentru felul cum știe să îmbrățișeze chestiunile cari privesc de aproape, sau de departe, pământul nostru. Astăzi, când pășeste pragul cel mare al vieții cetățenești, hotărât, întinos și luminat cum l'am cunoscut în cele mai însemnate clipe ale pribegiei noastre, îl urăm din suflet să merge pe același cale minunată pe care a apucat, luptând pentru stăruirea țării Dobrogea.

O scrisoare liniștitoare

Din partea d-lui O. Tărași, un distins și al Tulcei, profesor la Universitatea din Iași, primim următoarele rânduri:

Domnule Sarry,

Vă mulțumesc de amabilitate ce aveți de a-mi trimite ziarul d-voastră „Dobrogea Jună”, pe care îl citesc cu multă plăcere.

Dintr'un articol, publicat într'unul din numerele din urmă, văd că sunteți alarmat de propaganda bulgărească contra noastră. Cred că nu trebuie să aveți nici o teamă. Bulgarii nu s'au lăsat în țările aliate. Toată lumea știe că prefusec vorbii și declarațiile lor. De altfel noi am lucrat mult în străinătate pentru a combate pretențiile bulgărești, susținute de misiunile lor politice și universitare. În frunte cu ministrul lor Rizeaf, mort anul trecut, și de profesorul universitar Ișiriof.

Eu am avut onoarea să susțin, ca dobrogean, lupta în privința lor. Am făcut parte din misiunea celor zece profesori universitari, trimiși pentru propagandă în străinătate, de asociația profesorilor universitari, precum și de guvern.

Am stat aproape 2 ani la Paris, unde am scris peste douăzeci de articole în chestiunea Dobrogei, protestând ca dobrogean împotriva meșunilor votate sub batoneta bulgărească, ale așa ziselor congrese din Babodag.

Articolele mele au fost trimise, ca un dosar al argumentelor românești, d-lui Lansing, ministrul Afacerilor Străine al Statelor-Unite. Acest dosar a fost adus la Paris de delegația americană, cu care m'am întreținut adesea apărând dreptățile românești în chestia Dobrogei.

La argumentele bulgărești, am răspuns în cartea mea scrisă pentru congresul de pace, intitulată La Roumanie Transdanubienne (La Dobrogea), din care am plăcut să vă trimit un exemplar. Pe cartea aceasta se bazează — mi s'a spus de diplomați francezi — conferința în cunoașterea problemelor dobrogeane, care e deslegată în favoarea noastră.

Vă trimit aici alăturat și câteva articole publicate în ziarle francezești. Spiritul ne sunt foarte favorabile în străinătate.

Aceasta ca să vă liniștesc. Primiți, vă rog, salutările mele deosebite.

O. Tărași

Iași, 11 Iulie 1917

Situația școlilor din Dobrogea Nordică și Delta Dunării

— Convorbire cu d. T. Gheorghiu, revizor școlar al Jud. Tulcea —

Învățământul din Dobrogea suferă astăzi foarte mult din cauza distrugerii școlilor de școli.

Situația acestor clădiri este dezastruoasă. Autoritățile locale fac toate sforțările pentru schimbarea acestor săli de lucru nenorocite din Dobrogea. Rămâne acum ca și guvernarea noastră să se analizeze și să sancționeze fără multă întârziere măsurile preconizate prin rapoartele oficiale ale autorităților dobrogeane.

D-nul T. Gheorghiu, revizor școlar al județului Tulcea, a binevoit să ne expună în linii generale, situațiunea prezenta a școlilor din acest județ, precum și măsurile ce se luă pentru îndreptarea acestei stări de lucruri.

Din 129 școli rurale, câte funcționează înainte de război, ne spune d-na, nu s'au putut redeschide anul acesta de cât 99, și acestea cu mari greutăți. Din 16 școli urbane s'au redeschis 14, iar din 64 grădini de copii, abia s'au putut funcționa 24.

Toate greutățile pentru redeschiderea școlilor din județul Tulcea, le întâmpin

din cauza lipsei de localuri, și mai ales din lipsă de personal, de aceea cea mai mare parte din personal este detașat în Basarabia și restul țării. Și ceea ce este mai grav, e că nu găsește suplînitori, accețulată d. Gheorghiu.

Cu privire la măsurile ce trebuiesc luate, d-na spune că a cerut ministrului să facă să înceteze toate detașările actuale din personalul corpului didactic din Dobrogea, și să nu se mai transfere nimeni în vîltire, cel puțin pentru un an, iar ca un imboid, și pentru îmbunătățirea învățămîntului în această provincie, revizorul de Tulcea a cerut sporirea salariilor corpului didactic dobrogean cu 50 la sută.

Toate aceste măsuri, afirmă d. Gheorghiu, s'au absoțut necesare, și a nu se face asemă de ele ar însemna renunțarea la îndreptarea lucrurilor.

Tot odată d. Gheorghiu ne informează că în Delta nu mai funcționează astăzi nici o școală, din cauza marilor inundații, cari au înecat toate estale cuprinse între brațele Dunării.

P. N.

DOBROGEA

Un răspuns „Uniunii savanților, scriitorilor și artiștilor bulgari”

de E. M. BRANCOVICI
Profesor la Academia de Științe Studii comerciale și industriale

D-l Michalkov merge înău cu curajul și mai departe, susținând, — nici mai mult, nici mai puțin, — că Bulgarii au mai mult pământ în Dobrogea, decât Românii; iar pentru a face plausibilă această afirmațiune fenomenală, recurge și de data aceasta la cifre. Numitul autor a căutat să pună în practică zicătoarea: „cu nimic nu se poate minți mai bine decât cu cifre”, — dar nu a prea reușit nici de rîndul acesta. Pentru cine cunoaște că tuși de puțin situația în Dobrogea, se va minuna de așa afirmațiune extraordinară de îndrăznească și se va întreba cum de a îndrăznit autorul în chestiune să vrea să argumenteze chiar cu cifre.

Situația e foarte simplă și știu, — pentru a-l aplica trebuie mult curaj și puțin noroc, de a găsi cetitori cași, grăbiți totdeauna, să treacă repede asupra cifrelor, fără a medita mult și fără a le controla.

Iată ce ne spune „numitul savant bulgar”:

„După cifrele referitoare la anul 1904, suprafața totală a proprietății private atinge 615.815 hectare, din cari 392.704 hectare aparținând Românilor, 109.954 hectare aparținând Turcilor și Tătarilor, 24.528 Rușilor și Lipovenilor, 16.818 Germanilor. Cea-ce înseamnă că în acei an România deținea 63,6%, din toată întinderea proprietății private, Bulgarii 17,6%, Turcii și Tătarii 9,6%, — Rușii și Lipovenii 4%, — și Germanii 2,7%.”

Până aci toate bune și frumoase, dar vă veți întreba stăruel, de unde este argumentarea că Bulgarii au mai mult pământ în Dobrogea decât Românii?

Iată cum: continuăm citațiunea întreprinsă mai sus fără a suprîmă nimic și raducem textual:

„În consecință, avem pe cap de locuitor: pentru Românii o medie de 2,7 hectare, — pentru Bulgarii 2,6, — pentru Turcii și Tătarii 1,7, — pentru Rușii și Lipovenii 0,8, — și Germanii 2,1 hectare. Aceste cifre indică că, relativ, Bulgarii posedă în Dobrogea aproape tot atît ca Românii. Situația Bulgarilor devine mai bună încă, dacă comparăm cifrele indicînd distribuția pământului pe categorii de proprietari. Găsim în

acest caz, bă marea proprietate de peste 100 hectare de o întindere totală de 164.669 hectare, apa ține de preferință Românilor, cari dețin 117.544 hectare, adică 71,3%; Bulgarii nu posedă ca mare proprietate decât 12.694 hectare, adică 7,7%. Proprietățile dela 25 la 100 hectare, de o întindere totală de 97.354 hectare aparțin pentru 63.830 hectare, adică 66,0%, Românilor și pentru 20.011, adică 20,9%, Bulgarilor. În fine proprietățile sub 25 hectare, de o întindere totală de 373.589 hectare, aparțin Românilor pentru 211.406 hectare, adică 56,5%, și pentru 77.249 hectare, adică 20,7%, Bulgarilor. Aceste cifre indică că în ceiece privește proprietatea mijlocie și mică, Bulgarii sunt mai bine îmbrățiși decât Românii. Din tot pământul ce dețin Românii în Dobrogea, 50,0% aparține categoriei marelui proprietar, 10,2% celei mijlocii, 33,8% celei mici; din pământurile deținute de Bulgarii, 11,3% aparțin categoriei marelui proprietar, 18,3% proprietății mijlocii, 70,3% celei mici. Mica proprietate, baza muncii câmpului și a bunel stări naționale, este sensibil mai dezvoltată la Bulgarii, decât la Românii.”

Ori cine, la simpla citire a acestor cifre, își va da seama imediat de grosolanț și erorismul, dar punctul culminant îl atinge autorul în sistematul său de argumentare „sui generis”, — când în concluderea ne propune să lăsam cu totul în o parte pământul aparținând marelui proprietar și să cercetăm numai suprafețele de la proprietatea mijlocie și mică, cari revin pe cap de locuitor, vom găsi că cifra corepondențiară este pentru Românii 1,6 hectare, și pentru Bulgarii 2,3, — celace arată (după autor N. 1.) că populația rurală bulgară în Dobrogea posedă mai mult pământ, decât populația română. Acest fapt rezultă la parte al transferării vechilor mari proprietăți bulgare în mâinile Românilor, nu arată marea rezistență a elementului bulgar din Dobrogea, care a știut să-și păstreze proprietatea, în ciuda presiunilor autorităților și a colonizării forșate „a Dobrogei prin Românii” (sic).

D-l Michalkov nu se jecnează de loc

POLITICIANISM ȘI NEPĂSARE

de SCARLAT VĂRNAV

Cel de pe urmă articol, pe care l-am scris pentru ziarul „Dobrogea Jună”, a fost elopărțit de censură.

câmpului, măcar pâinea cea de toate zilele;

Prin nici un cuvânt, conform unui vechi obicei, nu m'am depășit de cel mai curat adevăr; nu putea fi justificată nici banala că putea compromite situațiunea noastră față de străinătate, care de altminterea cunoaște mai bine, decât marea majoritate a Românilor, împrejurările pe care le relatam.

Departa de noi gândul că Românii de celelalte părți ale țării nu și-ar fi făcut toată datoria. Căși nu au săngerat, căși nu au plătit un greu tribut în lupta arișă pentru înfruptarea vișului strămoșesc! Nu ne putem opri însă de a lăuda că, nici în Regat, nici chiar în teritoriul în care se afla un simțacru de administrațiune românească, nu s'a pățit cum a pățimul populațiunea Dobrogei.

Nu se ajunge prin așa fel de apucături decât să se înverzeze pornirile urâte ale acelei instituțiuni — censura — a cărei menire e de a opri indiscrețiunile dăunătoare Interacțiilor naționale

A fost acolo ceva asemănător cu cele petrecute în Belgia și în partea de nord a Franței, o silire totală a ajutorului agonisit prin munca lucuroasă de zece de ani de către o populațiune cu care ne puteam mândri, căci ei se datorește des întregul prețierarea într-o grădina tubelugată a celui mai sărac și mai pustiu din vilețele Turciei de odinioară.

Să lăsam dară de o câmădată cercetare a activității misiunii române la Paris și să ne îndreptăm privirile spre starea nenorocită a Dobrogei.

Când principilele țării sunt sinere și dinșile — ale conferențiarului — se fac omere astfel care le emite, viața spirituală populară pentru care sunt emise și care și trage din ele dreptul la viață și la stăpînirea pământului pe care îl locuiesc.

A fost o clipă, vai! numai o clipă, în care Dobrogenii au trășnit de bucurie; era în alina acea foină, în care s'a aflat că după multă părtărie în fugă a goral mult lubit.

Când începeți principii sunt nesădare și tendințioase, ele și fac impresie unei marle entuziasm de gornozitate și pentru apăs.

Nu a trecut multă vreme și desănădeșea mai dureroasă decât toate chinurile răbdate, l'a cuprins.

Amândouă articole au fost publicate într-o serie de apăsări la Sofia, sub titlul „La Dobrogea”.

Oragele distruse, zeci și sute de sate rase de pe pământ, gospodăriile nimicite, vilele și unelele prădate, într'un cuvânt o pustiere din porocă sistematică, sălbatică, — iată starea în care barbarii înșesară frumoșii și bogata noastră provincie.

Când principilele țării sunt sinere și dinșile — ale conferențiarului — se fac omere astfel care le emite, viața spirituală populară pentru care sunt emise și care și trage din ele dreptul la viață și la stăpînirea pământului pe care îl locuiesc.

Populațiunea așese toate acestea, se grăbea însă să se întorcă din pribegie cu nădejdea, cu siguranța că i se va da ajutor și că va fi tulesență refăcerea.

Amândouă articole au fost publicate într-o serie de apăsări la Sofia, sub titlul „La Dobrogea”.

În subșina disperării s'au înfricat și s'au pus în mișcare comisiuni și delegațiuni, cari s'au îndreptat spre Capitală. Au cerut bieții oameni rezoluțiunea referințioasă, amănunțit pentru reconstrucțiunea școlilor, asociației, vile și untele pentru muncă

În timpul perioadei electorale, directorul nostru lăudă rezidență la Constanța, orice corespondență privitoare la ziar armeană a se adresa în acel oraș. str. Dimitrie Stăruța No. 7

Începutul vieții militare, sociale și culturale a Dobrogei sub Romani

Extras din conferința d-lui colonel Ionescu Dobrogeanu ținută în ziua de 29/VI/1919 la liceul „Mircea cel Bătrân” din Constanța

Conferința este îndreptată în contra teoriilor fantastice și utopice emise de d-nul profesor Zlatarsky, în articolul d-sale „Le suri historique et politique de la Dobroudja”, cum și împotriva eroareților pretinșului archeolog bulgar d. Skerzyl, în articolul „Anticena monumente bulgare dans la Dobroudja”. Ambele articole au fost publicate într-o serie de apăsări la Sofia, sub titlul „La Dobroudja”.

Când principilele țării sunt sinere și dinșile — ale conferențiarului — se fac omere astfel care le emite, viața spirituală populară pentru care sunt emise și care și trage din ele dreptul la viață și la stăpînirea pământului pe care îl locuiesc.

Când începeți principii sunt nesădare și tendințioase, ele și fac impresie unei marle entuziasm de gornozitate și pentru apăs.

villagea distrusă, formată de coloniștii romani s'au suprapus puhoalele stător barbari, începând cu Ogi și terminând cu strămoșii d-sale. Pentru acest naiv erorist, istoria Dobrogei nu trece dincolo de Asparuch, de și cum ea s'ar perde în șiroașele timpurilor, s'ar sfârși în întinșorul barbariei.

Seythia minor, în întinderea căi Dobrogea de azi aproape, forma a 6 a provincie din diaceea tratat, a profesorul Practicului de Orient. Ea era de o excepțională însemnătate pentru Imperiul Roman de acia administrațiune civilă, în egală măsura se afla un Prases, era separată de comandamentul militar întreprinzând anul Dux, cu rezidența în Constanța.

Justinian în voința și Vi-lea adăgă un comandament nou: „magister militum Moesia”, format din Moesia și Seythia, iar „Dux” avură rangul de „episcopus”.

Granița de Sud se eprijinea pe Dunăre la Duristorum; iar pe Mare, la vîrșarea râului Zyrax (Batowax).

Drumul din lungul Dunării era sămănat cu o mulțime de lagăre legionare, caștre și caștrele apăsate în puncte cu precizie alese pentru a apăra țările. În pară anouă întărită era întredusă unor trupe speciale „limitanei”. Fie călăraș legionar roman și ea de teron de cultură și apropierea frontierii, apa și odată cu apărarea graniței, legionarii își apărau și proprietatea sa, alio istoricului Agathias Scholasticus.

În timp de pace legionarii făceau un serviciu aproape similar cu al grănicierilor noștri, precum și poliția bătătorilor, ce se găseau în apropierea frontierii. Fie că pe Dunăre lega sau desprășia cele două maluri ale fluvial, după așa poporale din stănga lui trăiau cu prietenii sau în dispozițiune cu Romanii.

